

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/297/2014
Rady Gminy i Miasta Szadek
z dnia 24.04.2014r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014-2020 DLA GMINY I MIASTA SZADEK**

I. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar dla Gminy i Miasta Szadek na lata 2014 – 2020 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz. 182 ze zm.),
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r., poz. 788 ze zm.),
- Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.),
- Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.),
- ustawę z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.);
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zduńskowolskim na lata 2010 – 2020;
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Szadek na lata 2010 – 2020;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015.

II. WPROWADZENIE

Dom rodzinny postrzegany jest jako środowisko miłości i opieki, bezpieczny azyl. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29 lipca 2005 r. definiuje przemoc w rodzinie jako:

„ jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, szczególnie narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność , nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. „

Zgodnie z art. 6 pkt. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy są „realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.) chyba, że przepisy ustawy stanowią inaczej”.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy Szadek uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy **Zespołu Interdyscyplinarnego**, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szadku,
- służby zdrowia,
- policji,
- oświaty,
- organizacji pozarządowej,
- kurator sądowy.

Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego przez Burmistrza Gminy i Miasta Szadek nastąpiło zgodnie z Uchwałą Rady Gminy i Miasta Szadek w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego z dnia 23 marca 2011 r.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań w/w, podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z uwagi na powyższe, w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy i miasta Szadek tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020. Program ten jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007 – 2013 będącego załącznikiem do Uchwały Nr XV/108/2007 Rady Gminy i Miasta Szadek z dnia 23 listopada 2007 r.

Celem głównym programu jest podejmowanie wszelkich działań wśród społeczności lokalnej gminy Szadek na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Cele szczegółowe programu to :

- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy i zwiększenie dostępności pomocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. DIAGNOZA

Na terenie gminy i miasta Szadek przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami, niejednokrotnie powiązana jest z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, a także małą świadomością społeczną.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. gmina i miasto Szadek liczyła 7 tysięcy 411 mieszkańców. Zgodnie z danymi statystycznymi z Posterunku Policji w Szadku w 2012 r. na terenie gminy i miasta Szadek policjanci podjęli 182 interwencje w sprawie przemocy w rodzinie (30 – krotnie zatrzymali do wytrzeźwienia sprawców przemocy). Założono **7 Niebieskich Kart**, w tym 1 założona w 2011 r. Sprawcami przemocy w 2012 r. na terenie gminy Szadek byli mężczyźni, ofiarami kobiety i dzieci.

W stosunku do sprawców przemocy Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szadku skierowała 3 wnioski do sądu o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.

W ramach interwencji kryzysowej przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szadku działa **Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemami w Rodzinie**.

W Punkcie prowadzone jest poradnictwo socjalne, psychologiczne oraz konsultacje ze specjalistą psychoterapii. W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego pomoc w 2012 r. otrzymało 65 osób (55 rodzin, 175 osób w rodzinach).

III.1. ANALIZA SWOT

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
Brak grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. Brak mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie. Brak placówek zapewniających miejsca noclegowe dla osób stosujących przemoc w związku z koniecznością izolacji sprawcy. Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy dzieciom. Ukryta przemoc domowa. Słaba współpraca osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Bierność świadków przemocy w rodzinie. Brak organizacji pozarządowych działających w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niska świadomość społeczna na temat zagrożeń związanych z przemocą.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Szadek na lata 2010 – 2020. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego. Działalność Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działalność Punktu Konsultacyjnego. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Programy profilaktyczne i wychowawcze przeciwdziałające przemocy w szkołach. Spotkania, pogadanki ze specjalistami w szkołach, przedszkolu. Funkcjonowanie świetlic środowiskowych w szkołach na terenie gminy. Telefon informacyjny dla osób z problemem przemocy.
ZAGROŻENIA	SZANSE
Niskie nakłady finansowe na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Problemy uzależnieniowe członków rodzin (alkohol, narkotyki, hazard, itp.). Zła sytuacja materialna rodzin -wzrost bezrobocia. Bezradność ofiar przemocy. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej. Społeczne mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie. Realizacja programów/projektów aktywizujących dla społeczeństwa. Możliwość pozyskania środków finansowych z unijnych funduszy strukturalnych, z programów PARPA, MPiPS. Rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny. Rozwinięcie systemu współpracy pomiędzy instytucjami. Alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Oferty szkoleniowe dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na przemoc.

IV. ZADANIA PROGRAMU

L.P.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE/ REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy dot. celu zmniejszenie zjawiska	Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. Podejmowanie	2014-2020	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół	liczba osób przeszkolonych w zakresie rozpoznawania i reagowania na sytuacje

	przemocy.	działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym przemocą . Wypracowanie interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii działania. Inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy, w tym do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie. Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których występuje przemoc.		Interdyscyplinarne Policja Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny Szkoły na terenie gminy i miasta Szadek	przemocowe w stosunku do wszystkich osób zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu Intredyscypl. liczba sprawców i ofiar przemocy kierowanych do MGKRPA w stosunku do liczby osób kierowanych do MGKRPA ilość wniosków skierowanych do sądu na przymusowe leczenie odwykowe w stosunku ilości wniosków o leczenie, które wpłynęły do MGKRPA liczba sprawców przemocy wobec dzieci, stopień pokrewieństwa liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart” w stosunku do ilości wdrożonych „Niebieskich Kart” liczba wdrożonych procedur „Niebieskich Kart” w stosunku do ilości podjętych interwencji w rodzinach liczba wydanych zaświadczeń lekarskich liczba rodzin objętych asystentem rodziny w stosunku do liczby rodzin, w których wdrożono

					„Niebieską Kartę” liczba osób, którym udzielono schronienia liczba dzieci krzywdzonych skierowanych do pieczy zastępczej liczba osób przebywających w placówkach wsparcia
2.	Realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie dot. celu zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy i zwiększenie dostępności pomocy.	Kierowanie ofiar przemocy do specjalistów: prawnika, psychologa, terapeuty ds.. uzależnień. Udzielanie pomocy dzieciom doświadczającym przemocy. Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje przemoc. Współpraca z instytucjami prowadzącymi domy samotnej matki, z noclegowniami, schroniskami oraz ze specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy.	2014-2020	Zespół Interdyscyplinarny Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Policja Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny Szkoły na terenie gminy i miasta Szadek	liczba ofiar przemocy w rodzinie, w tym: kobiet, mężczyzn, dzieci liczba interwencji domowych w stosunku do liczby prowadzonych „Niebieskich Kart” liczba osób korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej w MGOPS w stosunku do liczby osób zgłaszających przemoc w rodzinie liczba udzielonych konsultacji ofiarom przemocy w stosunku do liczby osób objętych poradnictwem liczba placówek realizujących programy psychoedukacyjne dla dzieci liczba dzieci objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, w szkołach w stosunku do ogólnej liczby dzieci przebywających w placówkach

					oświatowych liczba osób kierowanych do placówek dla ofiar przemocy w rodzinie w stosunku do liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” liczba ofiar przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną w stosunku do liczby prowadzonych „Niebieskich Kart
3.	Podjęmowanie działań wobec osób stosujących przemoc dot. celu zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.	Kierowanie sprawców przemocy do specjalistów. Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania. Praca socjalna z osobami stosującymi przemoc. Występowanie z zawiadomien. do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 pkt. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	2014 -2020	Zespół Interdyscyplinarny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Policja Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny Szkoły na terenie gminy i miasta Szadek	liczba sprawców ogółem, w tym: kobiet, mężczyzn, dzieci liczba sprawców przemocy zmotywowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym w stosunku do ilości procedur „Niebieskie Karty” liczba sprawców przemocy zgłoszonych do programu korekcyjno-edukacyjnego w stosunku do liczby sprawców, którzy zakończyli program liczba sprawców przemocy zmotywowanych do działań naprawczych w stosunku do ilości wszczętych „Niebieskich Kart” liczba sprawców przemocy, którym udzielono konsultacji w stosunku do liczby osób objętych poradnictwem

					liczba zakończonych postępowań w stosunku do złożonych postępowań karnych wobec sprawców przemocy liczba sprawców izolowanych od ofiar przemocy w stosunku do ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty” liczba sprawców wykonujących prace społecznie użyteczne w stosunku do liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”
4.	Dostarczanie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie mieszkańcom gminy i miasta Szadek dot. celu: zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie.	Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom zagrożonym i dotkniętym problemem przemocy. Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. Rozpowszechnianie problematyki przemocy w rodzinie poprzez zajęcia informacyjno-edukacyjne w szkołach prowadzone zarówno dla rodziców jak i dzieci. Zwiększenie wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy.	2014-2020	Zespół Interdyscyplinarny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Policja Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Szkoły na terenie gminy i miasta Szadek	liczba placówek realizujących programy profilaktyczne liczba i rodzaj programów liczba zajęć profilaktyczno - edukacyjnych liczba uczniów objętych zajęciami profilaktyczno - edukacyjnymi w stosunku do liczby uczniów w szkołach liczba rozpowszechnionych ulotek, broszur, plakatów

V. ADRESACI PROGRAMU.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

- ofiary przemocy
- rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci
- dzieci i młodzież
- osoby starsze
- rodziny dotknięte przemocą
- sprawcy przemocy
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi przemocą
- społeczność lokalna: mieszkańcy gminy i miasta Szadek.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy i miasta Szadek dział 852 rozdział 85205 w 2014 r. w roku 2014 w wysokości 3000,00 zł.

Zakłada się możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie z budżetu państwa, z programów PARPA, MPiPS oraz z unijnych funduszy strukturalnych.

VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy i Miasta Szadek będzie realizowany w latach 2014 – 2020. Monitoring zapisów programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szadku (głównego realizatora Programu). Od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu będą systematycznie zbierane informacje określone jako wskaźniki realizacji zadania i osiągnięcia zakładanego rezultatu. Zgromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązywać problemy w trakcie realizacji Programu. Z realizacji zadań programowych opracowywane będą roczne sprawozdania, które Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego będzie przedkładał Burmistrzowi oraz Radzie Gminy i Miasta Szadek do dnia 31 marca roku następnego za poprzedni rok kalendarzowy.

Dla zbadania skuteczności Programu, w trakcie jego realizacji oraz po jego zakończeniu przeprowadzona będzie ewaluacja. Istotą efektywności funkcjonowania Programu jest realizacja zadań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb mieszkańców gminy i miasta Szadek, zgodnie z przyjętymi procedurami, ponadto stała współpraca uczestników Programu i monitoring działań. Zakłada się, że w momencie tworzenia Programu ustala się sposób i obszary ewaluacji tj. tworzenie narzędzi, gromadzenie dokumentacji.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzona będzie na podstawie danych liczbowych wynikających z opracowanych wskaźników, natomiast dane liczbowe zawarte w sprawozdaniach określą aktualne zasoby oraz poziom realizacji zadań.

Zestawienie powyższych danych oraz analiza występujących zależności (ewaluacja jakościowa) pozwoli na ocenę skuteczności działania Programu. Taki sposób ewaluacji umożliwi bieżącą korektę zmiennych, w celu maksymalizacji efektów prowadzonych działań.

Ewaluacja przeprowadzana będzie w terminach opracowania „monitoringu” tj. do dnia 31 marca roku następnego za poprzedni rok kalendarzowy.

Osobą odpowiedzialną za realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego (Koordynator Programu).

